

. . . Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία

. Σ Η Μ Α

" Ἀτότε κι' ἄτώρα " . Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Στὴ λύρα ὁ Γιωργούλης.

. τό σῆμα σβῆνει

" Ἀτότε ... κι' ἄτώρα " . Ἡ παλιά ζωὴ καὶ ἡ καινούργια. Αὐτὴ τὴ σύγκριση κάνει ὁ Βασίλειος Γρηγοριάδης ἐτῶν 70, πού κατάγεται ἀπὸ τὰ Πλάτανα τοῦ Πόντου καὶ μένει τώρα στὴν Κορυφὴ-Κιλκίς. Θά σᾶς παρουσιάσωμε τὰ τραγούδια πού μᾶς ἔστειλε καὶ ἔπειτα θά ἀκούσετε διάφορους σκοποὺς καὶ χορούς τοῦ Πόντου.

Ὁ Βασίλειος Γρηγοριάδης συγκρίνει τὴν παλιά ζωὴ μέ τὴν καινούργια πάνω στὸ θέμα τῆς προίγιας. Τραγουδοῦ ὁ ἄνθρωπος τῶν 70 ἐτῶν τοὺς καιμούς τοῦ γεωργοῦ, εἰδικώτερα τοῦ καπνοπαραγωγοῦ.

Τὰ χωρία ἐγύρτσ' ἄτα ἄρ ἐγὼ χώρια-χώρια,
σιφτιὰν εἶπα ἄς λάσκουμαι ἀτὰ τὰ καπνοχώρια.

Ὁ κᾶμπον ἐπαρλάεφεν, παντοῦ λούξια-φενέρια,
τὰ χωράφια ἔγομῶθανε καλάθια καὶ πανέρια.

Καὶ μοχθοῦν οἱ δουλευτές τοῦ χωριοῦ. Οἱ παραγωγοὶ τοῦ καπνοῦ θά τοὺς δώση συγκεντρωμένο χρήμα. Οἱ γονεῖς θά ἀνακουφιστοῦν γιατί....

Τιζεῦνε καὶ ξερέν' ἀτοῖν, γομώνε τ' ἀποθήγιας,
σιγά-σιγά ἐτοιμάζνε ἀτοῖν τὴ κορίτσι τὰ προίγιας.

Γιὰ τὴν προίγια τῶν κοριτσιῶν....

Ἀνάθεμά τον π' ἔξεγενεν τ' ἄτωρισζνά τὰ τέτια,
κορίτσια π' ἔχ' ευρίεται σὰ βάσανα, σὰ τέρτια.

Τί συνήθειες εἶναι αὐτές καὶ τί ἔθιμα;... Μὴ βασανιστοῦν τόσο οἱ γονεῖς, γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν προίγια στὸ κορίτσι τους, γιατί χωρὶς προίγια ἡ ἀποκατάστασή του δύσκολη εἶναι. Ἀποδοκιμάζει λοιπὸν ὁ σεβαστὸς γέροντας ἀπὸ τὴν Κορυφὴ Κιλκίς τὸ καινούργιο ἔθιμο, πού ἐπιβάλλει τὸν θεσμό τῆς προίγιας σάν ὑποχρέωση νομικὴ καὶ ὄχι σάν καλὴ διάθεση, ὅπως ἦταν πρῶτα. Ἔτσι λειτουργεῖ ἡ φυγὴ τῶν ἀνθρώπων, πού ἔζησαν σὲ ἄλλη ἐποχὴ, ὅπου οἱ γονεῖς φρόντιζαν γιὰ τὰ παιδιὰ τους μέ ἀγάπη καὶ καλὴ διάθεση καὶ τὴν ὥρα τοῦ γάμου τους ἀπὸ ἠθικὴ ὑποχρέωση καὶ κατὰ δύναμιν, βοηθοῦσαν τὸ γάμο, ὅπως μπορούσαν.

Τί συνήθεια εἶν' αὐτὴ, νὰ μὴ μπορεῖς νὰ παντρέφης τὸ κορίτσι σου, ἐπειδὴ δέν ἔχει προίγια;

Σὴ πάππονός ιμ τὸν καιρόν π' εἶχεν ἑπτὰ κορίτσια,
ἐντούνεν ἀτα σὴν στράταν μέ τὰ πέντε πιλίτσια.

Μέ χαρές καὶ τραγούδια παντρεύονταν τὰ κορίτσια ἀτότε... χωρὶς σοβαροὺς οικονομικοὺς ψυχολογισμούς, μέ χρηματικὰ ποσὰ γι-

νεται ή αποκατάστασή τους άτώρα...

. Λ Υ Ρ Α

"Ατότε,...κι'άτώρα".Γιά τά περασμένα μάς έδωσε πληροφορίες ο γέροντας, πληροφορίες υπεύθυνες.Τό τί ισχύει σήμερα,τό ξέρομε. "Ολα έξελίσσονται,όμως είναι ανάγκη νά τι θυμηθοῦμε από τήν παλιά ζωή,άπό τά περασμένα.Θά προχωρήσωμε μπροστά πιο σίγουρα.Δέν είναι ή ζωή αποκλειστικά οικονομικός υπολογισμός.Είναι πρό παντός ανθρωπισμός,άγάπη....

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

(Διάφοροι σιμποί και χοροί 5)

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Τό συγκρότημά μας στό πλαίσιο τής λαογραφικής του προσπάθειας μεταβαίνει στις 22 Σεπτεμβρίου ήμέρα Κυριακή στην Άριδαία,όπου θά δώση τό πρωί Ποντιακό θέατρο και τό απόγευμα θά επαναλάβη τήν ίδια παράσταση στό χωριό "Αφαλλος.- Έξ άλλου τήν επόμενη Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου ο Θίασος μεταβαίνει εις Κιλίκις,όπου θά δώση Ποντιακή θεατρική παράσταση.

. Σ Η Μ Α

Ακούσατε τήν έκπομπή μας - Από τήν Ποντιακή λαογραφία - πού γράφει ο Στάθης Ευσταθιάδης.

Μας άκούτε κάθε εβδομάδα αυτή τήν ώρα.

. τό σήμα σβήνει